

Liên hiệp các Hội Văn học Nghệ thuật TP. Đà Nẵng
Hội Văn nghệ Dân gian

Ban biên soạn

ĐINH THỊ HỮU - VÕ VĂN HÒE

BÙI VĂN TIẾNG

ĐINH THỊ TRANG

HOÀNG HƯƠNG VIỆT

TRỊNH TUẤN KHANH

LIÊN HIỆP CÁC HỘI VĂN HỌC NGHỆ THUẬT TP. ĐÀ NẴNG
HỘI VĂN NGHỆ DÂN GIAN

ĐÀ NẴNG 25 NĂM
SƯU TẦM, NGHIÊN CỨU
VĂN HÓA VĂN NGHỆ DÂN GIAN
(1997 - 2022)

NHÀ XUẤT BẢN ĐÀ NẴNG

Lời nói đầu

Chào mừng 25 năm thành phố Đà Nẵng trực thuộc Trung ương (1997 - 2022) và 20 năm thành lập Hội Văn nghệ dân gian thành phố Đà Nẵng (2002 - 2022), Hội Văn nghệ dân gian thành phố Đà Nẵng tiến hành chất lọc, tuyển chọn trong hàng trăm bài viết công phu, cùng hàng mấy chục tham luận khoa học về lĩnh vực văn hóa, văn nghệ dân gian xứ Quảng được đăng tải trên tập san *Văn nghệ dân gian đất Quảng*, *Văn hóa dân gian Đà Nẵng*, *Tạp chí Nguồn sáng dân gian* của Hội Văn nghệ dân gian Việt Nam; trên các diễn đàn Hội thảo khoa học Trung ương và địa phương, để ấn hành tập sách **Đà Nẵng - 25 năm sơ tầm, nghiên cứu văn hóa, văn nghệ dân gian (1997 - 2022)** - một tuyển tập mang tính học thuật, hàm chứa tâm huyết tràn đầy kỷ niệm.

Với 70 bài viết được tuyển chọn trong tập sách này chưa thể phản ánh đầy đủ thành quả của chặng đường dài đã qua, đóng góp của hội viên và những nhà nghiên cứu chắc chắn là lớn hơn và nhiều vẻ hơn những gì có trong tập sách này. Làm sao nói hết những đóng góp khoa học, những tâm tư, tình cảm của hội viên và những nhà nghiên cứu đã tiếp cận, lăn lộn, tầm mình trong không gian, thời gian văn hóa ở vùng đất Quảng Nam, Đà Nẵng, cùng với nguyện vọng, ước mơ, bảo tồn gìn giữ, phát huy vốn

văn hóa, văn nghệ dân gian được cha ông để lại cho thế hệ hôm nay và mai sau!

Nhìn lại chặng đường 25 năm qua, chúng ta có thể điểm một số công trình, tác phẩm đã xuất bản như: Bộ Tổng tập văn hóa, văn nghệ dân gian đất Quảng (5 tập, dày 3.000 trang, gồm: Ca dao dân ca đất Quảng (2006); Truyện kể dân gian đất Quảng (2008); Tập tục, lễ hội đất Quảng (2009); Nghề và làng nghề truyền thống đất Quảng (2010); Ẩm thực đất Quảng (2011); Văn hóa dân gian Quảng Nam - Đà Nẵng (Tác giả - Tác phẩm) (2008), Văn hóa dân gian - Cổ truyền và đương đại (2010); Văn hóa dân gian miền biển Đà Nẵng (2018); Bảo tồn văn hóa dân gian Cơ Tu tại huyện Hòa Vang, thành phố Đà Nẵng (2019); Văn hóa dân gian Đà Nẵng (2020)... Hằng năm, Hội có ấn phẩm Văn nghệ dân gian đất Quảng (2002 - 2007), Văn hóa dân gian Đà Nẵng (2008 đến nay) là nơi đăng tải các bài viết và những đề tài nghiên cứu khoa học của hội viên cùng cộng tác viên. Tất cả những tác phẩm nói trên đều do Nhà xuất bản Đà Nẵng ấn hành. Bên cạnh đó, các thế hệ hội viên và các nhà nghiên cứu cũng đã liên tục xuất bản hàng trăm đầu sách có giá trị nghiên cứu về văn học dân gian, văn nghệ dân gian, văn hóa dân gian đã được giới chuyên môn đánh giá cao và công chúng đón nhận rộng rãi.

Tập sách Đà Nẵng - 25 năm sưu tầm, nghiên cứu văn hóa, văn nghệ dân gian (1997 - 2022) cùng với những đầu sách của Hội và hội viên đã xuất bản trong 25 năm qua là thành tựu đáng ghi nhận và tự hào, đánh dấu quá trình hình thành và phát triển năng động sáng tạo của Hội cũng như sự trưởng thành, tiến bộ của toàn thể hội viên, thể hiện sinh động tinh thần tận tụy, gần bó, say mê với công việc trên từng dòng ghi chép, từng trang viết với tất cả sự trân quý di sản, hồn cốt văn hóa dân tộc của cha ông để lại, mong được đóng góp chút công sức cùng các học

giả, nhà nghiên cứu đi trước, chung tay gìn giữ và phát huy giá trị văn hóa trên tinh thần *xây dựng nền văn hóa Việt Nam tiên tiến đậm đà bản sắc dân tộc*.

Với sự tận tâm, trách nhiệm khi tiến hành công việc tuyển chọn và biên soạn theo một số tiêu chí nhất định, là không bỏ sót một loại hình văn hóa, thể loại văn học dân gian nào của cộng đồng dân tộc, tư liệu phải xác thực, có sự phát hiện mới trong sưu tầm, bài viết nghiên cứu có tính khoa học, ngắn gọn, súc tích. Tuy nhiên, việc này vẫn không tránh khỏi thiếu sót, hạn chế nhất định. Ban biên soạn rất mong nhận được sự chia sẻ và góp ý chân tình của hội viên và bạn đọc.

Với vận hội chung của đất nước, với sự hỗ trợ của chính quyền và nhân dân địa phương, với lòng say mê nghiên cứu của toàn thể hội viên và các nhà nghiên cứu, đặc biệt với sự đồng hành hỗ trợ, giúp đỡ của Liên hiệp các Hội Văn học - Nghệ thuật thành phố Đà Nẵng, hy vọng trong thời gian đến Hội Văn nghệ dân gian thành phố Đà Nẵng sẽ *vuơn lên tầm cao mới* trong công tác sưu tầm, nghiên cứu văn hóa văn nghệ dân gian địa phương và dân tộc.

Đà Nẵng, tháng 10 năm 2021

Ban Biên soạn

Hội Văn nghệ dân gian thành phố Đà Nẵng

MỤC LỤC

♦ LỜI NÓI ĐẦU	5
♦ LỜI GIỚI THIỆU	9
♦ VĂN HÓA, VĂN NGHỆ DÂN GIAN TRONG ĐỜI SỐNG ĐÔ THỊ ĐƯƠNG ĐẠI <i>Bùi Văn Tiếng</i>	15
♦ BIỂN ĐÀ NẰNG - NHỮNG THÁCH THỨC VỀ VĂN HÓA <i>Bùi Văn Tiếng</i>	19
♦ TRƯỞNG ĐỒ NHỤC - SÁNG TẠO NGHỆ THUẬT CỦA NGUYỄN HIỂN DĨNH TỬ MỘT TRUYỆN CỔ DÂN GIAN <i>Bùi Văn Tiếng</i>	25
♦ MIẾU TAM VỊ LÀNG HÒA PHÚ TRONG SINH HOẠT VĂN HÓA DÂN GIAN CỦA CƯ DÂN ĐỊA PHƯƠNG <i>Bùi Xuân</i>	29
♦ TÌM HIỂU NGƯỜI VE QUẢNG NAM <i>Bùi Xuân</i>	39
♦ BẾN CHIẾU <i>Dương Văn Thương</i>	47
♦ TINH THẦN ĐẤU TRANH TRONG VẼ Ở ĐÀ NẰNG <i>Đinh Thị Hựu</i>	53
♦ TÍNH BÔNG ĐÙA, TRÀO PHÚNG TRONG CA ĐẠO XỨ QUẢNG <i>Đinh Thị Hựu</i>	63
♦ TÍN NGƯỠNG THỜ CÚNG CÂY CỐI CỦA CƯ DÂN ĐÀ NẰNG <i>Đinh Thị Trang</i>	71

♦ TRI THỨC DÂN GIAN CỦA NGƯỜI DÂN ĐÀ NẴNG VÀ VẤN ĐỀ BẢO TỒN TRONG QUÁ TRÌNH ĐÔ THỊ HÓA HIỆN NAY	
<i>Đình Thị Trang</i>	85
♦ TRUYỀN THỐNG VÀ BIẾN ĐỔI VĂN HÓA DÂN GIAN TỘC NGƯỜI CƠ TU XÃ HÒA BẮC, HUYỆN HÒA VANG	
<i>Đỗ Thanh Tân</i>	101
♦ ĐÔI ĐIỀU VỀ VIỆC ĐƯA NGHỆ THUẬT BÀI CHƠI VÀO TRƯỜNG HỌC TRÊN ĐỊA BÀN HUYỆN HÒA VANG	
<i>Đỗ Thị Diệu Hà</i>	113
♦ KIỂU PHÚ Ở QUÊ TÔI	
<i>Giải Nguyên</i>	119
♦ NHẬN DIỆN VĂN HÓA, VĂN NGHỆ DÂN GIAN ĐẤT QUẢNG	
<i>Hoàng Hương Việt</i>	125
♦ GIAI THOẠI ĐẤT QUẢNG	
<i>Hoàng Hương Việt</i>	141
♦ NGHIÊN CỨU TIẾP CẬN VÀI ĐẶC ĐIỂM CA ĐAO, DÂN CA KHÁNG CHIẾN ĐẤT QUẢNG	
<i>Hoàng Hương Việt</i>	149
♦ BIẾN ĐỔI LỄ CÚNG XÓM Ở ĐẠI LỘC TRONG BỐI CẢNH ĐÔ THỊ HÓA	
<i>Hoàng Hà Giang</i>	161
♦ XEM NGHÈU, SÒ, ỐC, HẾN	
<i>Huy Lộc</i>	177
♦ LÀNG ĐỨC ĐỒNG PHƯỚC KIỂU	
<i>Thuận Tĩnh</i>	183
♦ NHỮNG NGÔI NHÀ TRUYỀN THỐNG NGƯỜI CƠ TU	
<i>Huỳnh Viết Tư</i>	187
♦ LÃNG THỜ CÁ ÔNG VÀ LỄ HỘI CẦU NGƯ LÀNG BIẾN TÂN TRÀ	
<i>Hồ Tấn Tuấn</i>	197

• NGHĨA TRÙNG PHƯỚC NINH	
<i>Hồ Tấn Tuấn</i>	201
• VŨ ĐIỀU NÍU ĐẤT, DÂNG TRỜI THỂ HIỆN KHÁT VỌNG CỦA DÂN TỘC CƠ TU	
<i>Lê Anh Dũng</i>	205
• LỄ HỘI ĐÌNH LÀNG TÚY LOAN	
<i>Lê Duy Anh</i>	209
• TỪ LỜI CHÚ THÍCH BÀI CA "ĐẤT QUẢNG NAM CHỨA MƯA ĐÀ THẮM"	
<i>Lê Đức Luận</i>	213
• THĂNG TÍCH - NGŨ HÀNH SƠN	
<i>Lê Hoàng Vinh</i>	219
• SẮC XUÂN TRÊN MÀU THỐ CẨM CƠ TU	
<i>Lê Thị Như Hạnh</i>	225
• MÓN ĂN NAM TIẾN	
<i>Lê Quang Đức</i>	231
• CAO SƠN - PHÚ THƯỢNG BIẾT BAO NHIÊU CHẾ	
<i>Lưu Anh Rô</i>	235
• ĐÔI ĐIỀU VỀ TRUYỆN THUYẾT "VÀNG HỜI"	
<i>Lưu Anh Rô</i>	243
• HUYỀN THOẠI VÀ TÂM HỒN	
<i>Lương Trọng Minh</i>	249
• NHỮNG TRI THỨC CẦN THIẾT CỦA NGƯỜI ĐI BIỂN THỜI XŨA TRONG CÁC BÀI VỀ CÁC LÁI	
<i>Ngô Văn Ban</i>	253
• TRONG MỘT CỘNG ĐỒNG HIỆN ĐẠI HÓA CHUYỂN ĐỔI CÁCH TIẾP CẬN NGHIÊN CỨU VĂN HÓA DÂN GIAN ĐƯƠNG ĐẠI	
<i>Nguyễn Đăng Hựu</i>	269

• LÀNG NGHỀ TRUYỀN THỐNG ĐẤT QUẢNG QUA NGUỒN TƯ LIỆU VĂN BIA ĐỊA PHƯƠNG	
<i>Nguyễn Hoàng Thân</i>	279
• CHỢ QUÊ	
<i>Nguyễn Hữu Cảnh</i>	287
• ĐẤU TÔM HAY RÂU TÔM?	
<i>Nguyễn Minh Khôi</i>	291
• TÂM TANG XỨ QUẢNG QUA CA ĐẠO ĐỊA PHƯƠNG	
<i>Nguyễn Phước Tương</i>	295
• LÝ - MỘT THỂ LOẠI DÂN CA ĐỘC ĐÁO CỦA NGƯỜI VIỆT	
<i>Nguyễn Thanh Tố</i>	303
• NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG SƯU TẦM, NGHIÊN CỨU VĂN HỌC DÂN GIAN TRONG XÃ HỘI ĐƯƠNG ĐẠI	
<i>Nguyễn Thành Khánh</i>	311
• THÁNG GIÊNG VÀ THỊT HEO HON	
<i>Nguyễn Thị Pháp</i>	319
• BIỂU TƯỢNG NỮ THẦN THIÊN Y A NA DƯỚI GÓC NHÌN GIAO LƯU TIẾP BIẾN VĂN HÓA KINH - CHĂM	
<i>Nguyễn Thị Thanh Xuyên</i>	323
• MỸ SƠN - VIÊN NGỌC QUÝ HƠN NGHÌN NĂM TUỔI	
<i>Nguyễn Thị Trinh</i>	353
• MÙA TUNG TUNG ZA ZÁ CỦA NGƯỜI CƠ TU	
<i>Nguyễn Thiện Tâm</i>	365
• CA ĐẠO "VIÊN NGỌC LẤP LÁNH" TRONG VĂN HỌC DÂN GIAN VIỆT NAM	
<i>Nguyễn Thuận</i>	371
• VĂN HÓA LÀNG CÁC DÂN TỘC THIỂU SỐ QUẢNG NAM	
<i>Nguyễn Tri Hùng</i>	379

• NGHỆ DỆT VẢI TA Ở LÀNG BẢO AN	
<i>Phan Thị Miếu</i>	385
• NÓI LÁI XỨ QUẢNG	
<i>Phan Thế Tập</i>	389
• CHỢ TẾT BÀN THẠCH XỨA	
<i>Phạm Hữu Đăng Đạt</i>	395
• BIỂU TƯỢNG CÁ CHÉP TRONG VĂN HÓA VIỆT NAM	
<i>Phạm Thị Tú Trinh</i>	399
• ĐÔI ĐIỀU VỀ NGHỆ THUẬT CỔNG CHIÊNG CƠ TU	
<i>Thái Nghĩa</i>	409
• ĐẶC TRƯNG NGHỆ THUẬT BÀI CHƠI Ở QUẢNG NAM - ĐÀ NẴNG	
<i>Trần Hồng</i>	417
• SẮC BÙA MỪNG XUÂN	
<i>Trần Hồng</i>	423
• LỄ HỘI DÂN GIAN ĐÀ NẴNG	
<i>Trần Quang Thanh</i>	433
• ĐÓNG ĐAO CHO TRẺ EM - GÓC NHÌN TRONG XÃ HỘI ĐƯƠNG ĐẠI	
<i>Trịnh Tuấn Khanh</i>	437
• TRÒ CHƠI DÂN GIAN CƠ TU HƠI THỞ NÚI RỪNG	
<i>Trịnh Tuấn Khanh</i>	445
• HÁT KIẾN TẠI	
<i>Thy Hào Trương Duy Hy</i>	449
• TỪ NGÀY TÂY LẠI CỬA HÀN	
<i>Trương Đình Quang</i>	455
• Ý TÌNH DÂN GIAN XỨ QUẢNG VỚI HÁT BỘ	
<i>Trương Đình Quang</i>	561
• MÙA TỬ LINH Ở XỨ QUẢNG	
<i>Văn Thành Lê</i>	469

♦ "VIA QUẢNG" VĂN HÓA CƠ TU TRONG HỒ SƠ ĐIỂM ĐẾN <i>Văn Thành Lê</i>	473
♦ DI SẢN ÂM NHẠC DÂN GIAN XỨ QUẢNG TRƯỚC THÁCH THỨC CỦA THỜI ĐẠI <i>Văn Thu Bích</i>	477
♦ DIỄN XƯỚNG TRONG NGHI LỄ MIỀN BIỂN XỨ QUẢNG <i>Văn Thu Bích</i>	489
♦ TỊNH GIÁ THÚ TRONG HUỆ TÌNH DIỄN CA <i>Võ Khoa Châu</i>	503
♦ TỪ TÍN NGƯỠNG BẮC ĐẾ TRẦN VŨ, NGHĨ VỀ SỰ TIẾP GIAO VĂN HÓA VIỆT - HOA - NHẬT Ở CHÙA CẦU (HỘI AN) <i>Võ Văn Hoàng</i>	509
♦ BIỂU TƯỢNG TÍNH THIÊNG TRONG TÍN NGƯỠNG DÂN GIAN CƠ TU <i>Võ Văn Hòe</i>	525
♦ NGHỆ THUẬT TẠO HÌNH TRÊN THỔ CẨM CƠ TU <i>Võ Văn Hòe</i>	557
♦ GIẢI PHÁP BẢO TỒN VÀ PHÁT HUY GIÁ TRỊ DI TÍCH CHĂM PHONG LỆ <i>Võ Văn Thắng</i>	571
♦ NHỮNG PHO TƯỢNG PHẬT CHÙA LÀNG PHONG LỆ <i>Võ Văn Thắng</i>	581
♦ TRUYỆN CỔ TỘC NGƯỜI CO Ở QUẢNG NAM <i>Vũ Hùng</i>	587
♦ VĂN NGHỆ DÂN GIAN TỘC NGƯỜI XƠ - ĐĂNG Ở QUẢNG NAM <i>Vũ Hùng</i>	593

ĐÀ NẴNG 25 NĂM
SƯU TẦM, NGHIÊN CỨU
VĂN HÓA VĂN NGHỆ DÂN GIAN
(1997 - 2022)

LIÊN HIỆP CÁC HỘI VĂN HỌC NGHỆ THUẬT TP. ĐÀ NẴNG
HỘI VĂN NGHỆ DÂN GIAN

Nhà xuất bản Đà Nẵng
Số 03 - Đường 30 Tháng 4 - Quận Hải Châu - Thành phố Đà Nẵng
ĐT: 0236 3797814 - 3797823 Fax: 0236 3797875
www.nxbdanang.vn

Chịu trách nhiệm xuất bản:
Giám đốc: NGUYỄN THÀNH
Chịu trách nhiệm nội dung:
Tổng Biên tập: NGUYỄN KIM HUY

Biên tập: NGUYỄN THỊ THANH THÙY
Bìa và trình bày: MINH QUÂN
Sửa bản in: HUỖNH THẠCH HÀ

Liên kết xuất bản: LIÊN HIỆP CÁC HỘI VĂN HỌC NGHỆ THUẬT TP. ĐÀ NẴNG
K54/10 Ông Ích Khiêm - Quận Hải Châu - Thành phố Đà Nẵng
ĐT: 0236.3.821.434

In 300 cuốn, khổ 16 x 24 cm. Tại Công ty Cổ phần In và Dịch vụ Đà Nẵng
420 Lê Duẩn, quận Thanh Khê, thành phố Đà Nẵng.
Số ĐKXB: 4086-2021/CXBIPH/5-137/ĐaN. QĐXB số: 1155/QĐ-NXBĐaN
ngày 03 tháng 12 năm 2021. In xong nộp lưu chiểu Quý IV/2021.
Mã ISBN: 978-604-84-6251-2.